

In de serie 'Nauwe verwanten', over ontwerpen in de architectuur die op elkaar lijken, deze keer een kopie die eerder klaar is dan het origineel.

Keivormige torens van ZahaHadid-architecten in Beijing (links) en Chongqing Meiquan in Chongqing (rechts).

Alle keien lijken op elkaar

Door **BERNARD HULSMAN**

In het tijdperk van knippen en plakken is kopiëren heel gewoon in de architectuur, zeker in China. Daar gebeurt het steeds vaker dat ergens in een verre provincie een gebouw opduikt dat sprekend lijkt op een oude bekende. Vorig jaar werd in het zuiden van China zelfs een complete kopie van Hallstatt voltooid, het Oostenrijkse dorpje dat op de werelderfgoedlijst van de UNESCO staat.

Het was dan ook geen nieuws dat er een kopie van het door Zaha Hadid ontworpen Wangjing SOHO-complex, drie keivormige torens in Beijing, wordt gebouwd in de nieuwe metropool Chongqing. De gladde, superdeluxe 'blobs' van de Iraaks-Britse architecte Hadid zijn tenslotte de Rolex van de hedendaagse architectuur: ze zijn het statussymbool van de nieuwe rijken en daar komen er in de Golfstaten, Rusland en China steeds meer van.

Maar nieuws is wel dat de kopie van Hadids gebouw in Chongqing nu eerder dreigt klaar te zijn dan het origineel in Beijing. Voltooiing van Hadids gebouw is voorzien in de loop van 2014, maar de kei-

en in Chongqing worden waarschijnlijk al dit jaar voltooid. Het zou voor het eerst in de architectuurgeschiedenis zijn dat de kopie voorafgaat aan het origineel.

Tegenover het Duitse weekblad *Der Spiegel* liet Hadid weten dat ze het 'in filosofische zin opwindend' vond dat haar gebouw was gekopieerd. Maar over de moge-

Een plagiaatrechtszaak tegen de Hadid-piraat maakt weinig kans

lijkheid dat de kopie eerder gereed is dan het origineel, kreeg ze een ongemakkelijk gevoel. De opdrachtgever van haar complex in Beijing, projectontwikkelaar SOHO China, overweegt dan ook een rechtszaak wegens plagiaat te beginnen. Zhang Xin, directrice van SOHO China, vindt het hoog tijd dat er in China wordt opgetreden tegen 'productpiraten'.

Maar een rechtszaak wegens plagiaat tegen de Hadid-piraat maakt weinig kans.

Niet alleen is het auteursrecht slecht beschermd in China, maar ook in Nederland zou een rechter in dit geval plagiaat vermoedelijk van de hand wijzen. Zelfs in de zaak die de architecten Zwarts & Jansma in 2006 hadden aangespannen tegen Holland Railconsult bepaalde een Nederlandse rechter dat van plagiaat geen sprake was. Hoewel de brug van Holland Railconsult in Zoetermeer sprekend leek op een ontwerp van Zwarts & Jansma, verloren de architecten de zaak. Om technische redenen lijken veel bouwwerken nu eenmaal op elkaar, zo redeneerde de rechter, en van plagiaat kun je alleen spreken als het gaat om exacte kopieën.

En exact is de kopie van Hadids gebouw in Chongqing niet. Zo bestaat Hadids complex uit drie keien met aluminium strepen en dat in Chongqing uit slechts twee. Ook tellen de torens niet hetzelfde aantal verdiepingen en zijn de keien in Chongqing eenvoudiger en hebben minder welvingen dan die in Beijing.

Bovendien is er nog iets waar ook de Chinese ontwikkelaar Chongqing Meiquan al op wees: alle blobs lijken op elkaar en zijn dus nauwe verwanten.